

**FIȘA DISCIPLINEI
ANUL 2025-2026**

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ	UNIVERSITATEA BUCUREȘTI
1.2. Facultatea	DE TEOLOGIE ORTODOXĂ
1.3. Departamentul	DE TEOLOGIE ISTORICĂ, BIBLICĂ ȘI FILOLOGIE
1.4. Domeniul de studii	TEOLOGIE
1.5. Ciclul de studii	LICENȚĂ
1.6. Programul de studii	Teologie Pastorală și Didactică (Trunchi comun) + TOP – extensie Roma

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei	<i>Istoria Bisericii Ortodoxe Române</i>	2.2. Cod disciplină	P 104
2.3. Titularul activității de curs	Pr. Prof. Dr. MOLDOVEANU Ioan		
2.4. Titularul activității de seminar	Pr. Prof. Dr. MOLDOVEANU Ioan / Pr. Lect. Dr. SPERLEA Petre		
2.5. Anul de studiu	I	2.6. Semestrul	I
		2.7. Tipul de evaluare (E/C/VP)	E
		2.8. Regimul disciplinei (O – obligatorie, Op – opțională, F – facultativă)	O

3. Timpul total estimat

3.1. Număr ore pe săptămână	3	din care: 3.2. curs	2	3.3. seminar/laborator	1
3.4. Total ore din planul de învățământ	42	din care: 3.5. curs	28	3.6. seminar/laborator	14
Distribuția fondului de timp					<i>Ore</i>
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					15
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					20
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					15
Tutoriat					
Examinări					8
Alte activități					-
3.7 Total ore studiu individual					58
3.8 Total ore din planul de învățământ					42
3.9 Total ore pe semestru					100
3.10 Numărul de credite					4

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	-
4.2. de competențe	-

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	<i>Sală dotată cu tablă și cu proiector</i>
5.2. de desfășurarea a seminarului/laboratorului	<i>Sală dotată cu tablă și cu proiector</i>

6. Rezultatele învățării

Cunoștințe	<p>Studentul/absolventul recunoaște și explică dedicarea spirituală a unor personalități ecleziastice, interpretând datele privind bio-bibliografiile acestora, prin utilizarea unui limbaj nuanțat și a unor metode, paradigme și concepte specifice.</p> <p>Studentul/absolventul descrie principiile și normele necesare privind contextualizarea geo-politică a apariției și dezvoltării instituționale a Bisericii. Absolventul deține informații solide privind evoluția gândirii și a literaturii creștine de-a lungul istoriei.</p> <p>Absolventul recunoaște comportamentul religios, convingerile și instituțiile din alte tradiții și culturi religioase, identificând tehnicile și metodele de transmitere a valorilor creștine în medii diverse, de-a lungul istoriei.</p> <p>Absolventul cunoaște istoria dialogului inter-religios și inter-creștin, identificând specificul managementului sistemului de relații de comunicare din cadrul cultelor, utilizând limbajul propriu teologiei istorice.</p>
Aptitudini	<p>Studentul/absolventul aplică tehnici și metode de apreciere detaliată, pe baza metodologiei istorice, a impactului marilor personalități religioase asupra posterității.</p> <p>În baza unei gândiri reflexive, studentul/absolventul realizează aprecierea justă a interacțiunilor dintre națiuni, state și confesiuni religioase.</p> <p>Absolventul utilizează idei și argumente din literatura creștină în contexte diverse, completând ori dezvoltând noi direcții ale gândirii teologice.</p> <p>Absolventul poate să stabilească legături între perspective teoretice diferite, să analizeze și să evidențieze trăsături comune ale acestora, să compare formulări diferite asupra conceptelor teologiei istorice.</p> <p>Absolventul utilizează criterii și metode de evaluare pentru fundamentarea unor decizii pertinente și constructive privind colaborarea ecumenică.</p>
Responsabilitate și autonomie	<p>Studentul/absolventul gândește autonom și responsabil pentru evaluarea, revizuirea și asigurarea calității programelor și a stagiilor de formare a caracterului istoricului obiectiv, pornind de la biografiile înaintașilor.</p> <p>Studentul/absolventul ia decizii responsabile și argumentate privind proiectarea aprofundată a cercetării, luând în considerație aspectele concrete ale proceselor de instituționalizare a Bisericii.</p> <p>Absolventul comunică argumentat păreri și idei teologice, face sinteze și poate crea concepte noi pe baza informațiilor deținute, având capacitatea de acceptare a diversității opiniilor și ideilor.</p> <p>Absolventul are capacitatea de a înțelege și recunoaște utilitatea unor strategii de misiune, evaluează rezultatele și are perspectiva de a combina sau a crea metode noi, în funcție de contextul istoric, social, cultural sau religios.</p> <p>Absolventul este capabil să identifice noi modalități de abordare a proceselor specifice mediului dialogal inter-religios.</p>

7. Conținuturi

7.1 Curs + seminar – sem I	Metode de predare	Observații
1. Izvoare bio-bibliografice necesare studiului Istoriei Bisericii Ortodoxe Române. Domenii și discipline adiacente.	<i>Prelegere, discuții</i>	2 ore + 1 oră
2. Începuturile vieții creștine pe teritoriul României și continuitatea daco-romană în Dacia.	<i>Prelegere, discuții</i>	2 ore + 1 oră
3. Mărturii literare din epoca patristică privind vechimea creștinismului românesc (Sf. Ipolit Romanul, Sf. Iustin Martirul și Filosoful, Tertulian, Origen, Eusebiu de Cezareea ș.a.).	<i>Prelegere, discuții</i>	2 ore + 1 oră
4. Dovezi cu privire la predica apostolică (Sf. Ap. Andrei și Sf. Ap. Filip) pe teritoriul Scythiei Minor.	<i>Prelegere, discuții</i>	2 ore + 1 oră
5. Martirii creștini în ținuturile dunărene până la pacea lui Constantin cel Mare și după această perioadă.	<i>Prelegere, discuții</i>	2 ore + 1 oră
6. Mărturii arheologice privind răspândirea creștinismului la nordul și sudul Dunării (secolele III-IV) (bazilici, obiecte de cult, relicvarii, cruci, inscripții). Mărturii arheologice privind răspândirea creștinismului în Transilvania (secolele III-IV).	<i>Prelegere, discuții</i>	2 ore + 1 oră
7. Creștinismul daco-roman în nordul Dunării în secolul IV (creștinarea goților, Ulfila, persecuțiile goților împotriva creștinilor, martiriul Sf. Sava Gotul și al Sf. Emilian de Durostorum). Sf. Vasile cel Mare și teritoriile dobrogene.	<i>Prelegere, discuții</i>	2 ore + 1 oră
8. Episcopia Tomisului și ierarhii ei; participarea lor la Sinoadele ecumenice. Teologi din Scythia Minor și contribuția lor pe plan european la consolidarea culturii bisericești (Sf. Niceta de Remesiana, Laurentiu de Novae, Ioan Casian, Dionisie cel Mic, Ioan Maxențiu etc.).	<i>Prelegere, discuții</i>	2 ore + 1 oră
9. Creștinismul daco-roman din secolul VI. Arhiepiscopia Justiniana Prima și jurisdicția ei. Titularii Arhiepiscopiei. Legăturile acesteia cu teritoriile din nordul Dunării. Urme creștine la Sucidava.	<i>Prelegere, discuții</i>	2 ore + 1 oră
10. Situația generală a Bisericii în sec. VII-XI. Migrațiile, reșezările de populații, formarea poporului român, încreștinarea popoarelor slave, misiunea fraților Chiril și Metodiu.	<i>Prelegere, discuții</i>	2 ore + 1 oră
11. Situația generală a Bisericii în sec. VII-XI. Migrațiile, reșezările de populații, formarea poporului român, încreștinarea popoarelor slave, misiunea fraților Chiril și Metodiu.	<i>Prelegere, discuții</i>	2 ore + 1 oră
12. Biserica românească în sudul Dunării în sec. X-XIV: Imperiul vlaho-bulgar, formarea Vlahiilor balcanice, episcopia vlahilor, recunoașterea Patriarhiei bulgare și desființarea ei.	<i>Prelegere, discuții</i>	2 ore + 1 oră
13. Viața bisericească a românilor din Transilvania și Banat în sec. XI-XIII: formațiunile politice din Transilvania, migrația ungarilor și încreștinarea lor. Episcopii românești și sediile lor; viața mănăstirească.	<i>Prelegere, discuții</i>	2 ore + 1 oră
14. Dobrogea - despotatul lui Dobrotici, în secolele VII-XIV și viața bisericească de acolo.	<i>Prelegere, discuții</i>	2 ore + 1 oră
Bibliografie		

Băbuș, Emanoil, **Iustiniana Prima în lumina noilor cercetări**, "ST", nr.1, 1987.

Bărbulescu, Mihail ș.a., **Istoria României**, Ed. Corint, București, 2002.

Bârzu, Ligia și Stelian Brezeanu, **Originea și continuitatea românilor. Arheologie și tradiție istorică**, Edit. Enciclopedică, Buc., 1991.

Boia, Lucian, **Două secole de mitologie națională**, Humanitas, București, 2002.

Boia, Lucian, **Istorie și mit în conștiința românească**, Edit. Humanitas, București, 1997.

Boia, Lucian, **Jocul cu trecutul. Istoria între adevăr și ficțiune**, Humanitas, București, 2002.

Brătianu, Ghe., **O enigmă și un miracol istoric: poporul român**, Edit. Corint, 2000.

Cantacuzino, Ioan Mihai, **O mie de ani în Balcani**, Ed. albatros, București, 1996.

Chihaiia, Pavel, **Tradiții răsăritene și influențe occidentale în Țara Românească**, Ed. Arhiepiscopiei București, 1993.

Ciurea, Pr. Prof. Al. I., **L'historiographie de l'Eglise roumaine et ses problemes actuels**, în vol. "De la theologie Orthodoxe roumaine des origines a nos jours", București, 1974, p. 121-158.

Coman, Pr. Prof. G. I., **Scriitori bisericești în epoca străromână**, Buc., 1979.

Constantiniu, Florin, **O istorie sinceră a poporului român**, Univers Enciclopedic, București, 1997.

Dănilă, Nicolae, **Martyrologium daco-romanum**, în "Verbum", VI-VII, nr. 7, 1995-1996.

Dănilă, Nicolae, **Sf. Apostol Filip, alt evanghelizator al Scythiei Minor**, "Telegraful Român", Sibiu, an 145, nr. 43-44, 15 nov. 1997.

Diaconescu, Mihail, **Literatura daco-romană**, București, 2000.

Djuvara, Neagu, **Între Orient și Occident. Țările Române la începutul epocii moderne**, Humanitas, București, 2002.

Djuvara, Neagu, **O scurtă istorie a românilor povestită celor tineri**, Humanitas, București, 2000.

Giurăscu, Constantin C., **Istoria românilor (3 vol.)**, București, 2001.

Gorovei, Ștefan, **Întemeierea Moldovei. Probleme controversate**, Editura Univ. "Al. Ioan Cuza" Iași, 1997.

Iorga, N., **Bizanț după Bizanț**, București, 1972.

Iorga, Nicolae, **Istoria Bisericii românești și a vieții religioase a românilor (2 vol.)**, vol. I, București, 1929.

Moldoveanu, Ioan, **Atitudinea clerului ortodox ardelean din secolul al XVIII-lea față de uniaticism** ("BOR", 11-12, 1992, p. 144-175).

Moldoveanu, Ioan, **Biserici bucureștene demolate în timpul comunismului** (în "BOR", 10-12, 1993, p. 178-193).

Moldoveanu, Ioan, **Contribuții la istoria relațiilor Țărilor române cu Muntele Athos (1650-1863)**, București, 2002.

Moldoveanu, Ioan, **Schituri și mănăstiri din Transilvania distruse de generalul Nikolaus von Bukow** ("BOR", 1-6, 1996, p.247-268).

Păcurariu, Pr. Prof. Dr. Mircea, **Istoria Bisericii Ortodoxe Române (3 vol.)**, vol. I, Editura Instit. Biblic și de Misiune al BOR, ediția a doua, 1992.

Păcurariu, Pr. Prof. Mircea, **Istoria Bisericii românești din Transilvania, Banat, Crișana și Maramureș**, Cluj-Napoca, 1992.

Paisianismul. Un moment românesc în istoria spiritualității europene, Edit. Roza Vânturilor, București, 1996 (volum coordonat de Dan Zamfirescu).

Papacostea, Șerban, **Românii în secolul al XIII-lea. Între cruciată și Imperiul mongol**, Edit Enciclopedică, Buc., 1993.

Popescu, Prof. Dr. Emilian, **Christianitas daco-romana**, Editura Academiei Române, 1994.

Popescu, Prof. Dr. Emilian, **Creștinismul timpuriu pe teritoriul României. Originile apostolice. Bizanțul sau Roma?**, în volumul "Priveghind și lucrând pentru mântuire", Editura Mitrop. Moldovei și Bucovinei, Iași, 2000.

Șerbănescu, Nicolae, **450 de ani de la moartea lui Neagoe Basarab**, "GB", 1971, nr. 9-10.

Turdeanu, Emil, **Oameni și cărți de altădată**, Ed. Enciclopedică, București, 1997.

Vornicescu, mitropolit Nestor, **Cuviosul Nicodim de la Tismana ctitor de locașuri sfinte**, "MO", 1976, nr. 11-12.

Vornicescu, mitropolit Nestor, **Literatura patristică și preocupările mitropolitului Veniamin Costachi**, "MMS", 1967, nr. 1-2.

Vornicescu, mitropolit Nestor, **Primele scrieri patristice în literatura noastră, sec. IV-XVI**, edit. Mitropoliei Olteniei, Craiova, 1984.

Zaharia, Arhim. Ciprian, **Iosif I Mușat, întâiul mare ierarh român**, episc. Hușilor, 1987.

Zamfirescu, Dan, **Contribuții la istoria literaturii române vechi**, București, 1981.

Zugravu, Nelu, **Geneza creștinismului la români**, București, 1997 (Institutul român de tracologie. Biblioteca Thracologica, XVIII).

8. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

9. Evaluare

Tip activitate	9.1 Criterii de evaluare	9.2 metode de evaluare	9.3 Pondere din nota finală
9.4 Curs	<i>Evaluare finală</i>	<i>Examen scris</i>	75%
9.5 Seminar/laborator	<i>Verificare parțială pe parcursul semestrului</i>	<i>Test evaluare</i>	
	<i>Activitate la seminar</i>		25%
Standard minim de performanță:			
Modelarea și rezolvarea unor probleme cu grad mediu de complexitate, folosind cunoștințe de matematică și informatică.			

Data Completării

25.09.2025

Semnătura titularului de curs

Semnătura titularului de seminar

**Data avizării în
departament**

30.09.2025

**Semnătura Directorului de
Departament**